

AET1

Asian and Middle Eastern Studies Tripos, Part IB

Friday 29 May 2015 9 to 12.00 pm

Paper MES13

Intermediate Hebrew Language

*Candidates offering **one** section **only** must answer **all** questions in that section.*

*Candidates studying **both** Classical Hebrew and Modern Hebrew must offer **two** language questions from questions 1-4 and **one** specified text question from questions 5-6 in **Section A** and **one** language question from questions 1-3 and **one** specified text question from questions 4-5 in **Section B**.*

*Write your number **not** your name on the cover sheet of **each** answer booklet and on the **second copy** of the question paper provided. **Tie** the second copy of the question paper **in** your answer booklet.*

STATIONERY REQUIREMENTS

20 page answer booklet

Rough Work Pad

SPECIAL REQUIREMENTS TO BE SUPPLIED FOR THIS EXAMINATION

Second copy of the question paper

You may not start to read the questions printed on the subsequent pages of this question paper until instructed to do so.

SECTION A (Classical Hebrew)

1 Translate the following **unseen** passage into **English** [15 marks].

⁴ וַיַּעַשׂ שְׂמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֹא בֵּית לַחֶם וַיַּחַדְדּוּ זִקְנֵי הָעִיר לְקִרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלֹם בּוֹאֵד: ⁵ וַיֹּאמְרוּ שְׁלֹם לְזִבְחָ לַיהוָה בָּאתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבִאתֶם אֵתִי בַּזֶּבַח וַיְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׁרָאֵל וַאֲת־בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לְזֶבַח: ⁶ וַיְהִי בְּבוֹאָם וַיִּרְא אֶת־אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵד גִּגְד יְהוָה מְשִׁיחוֹ: ⁷ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׂמוּאֵל אַל־תִּבְט אֶל־מְרֹאָהוּ וְאֶל־גִּבָּה קוֹמָתוֹ כִּי מֵאֲסֻתָּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר יֵרָאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵרָאֶה לַעֲיִנַּיִם וַיְהוָה יֵרָאֶה לִּלְבָב: ⁸ וַיִּקְרָא יִשְׁרָאֵל אֶל־אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְרֵהוּ לִפְנֵי שְׂמוּאֵל וַיֹּאמֶר גַּם־בָּזָה לֹא־בָחַר יְהוָה: ⁹ וַיַּעֲבֵר יִשְׁרָאֵל שֶׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם־בָּזָה לֹא־בָחַר יְהוָה: ¹⁰ וַיַּעֲבֵר יִשְׁרָאֵל שֶׁבַעֶת בָּנָיו לִפְנֵי שְׂמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־יִשְׁרָאֵל לֹא־בָחַר יְהוָה בְּאַלֶּה:

(1 Samuel 16:4–10)

2 Translate into **English** the following **unseen** passage [8 marks] and vocalize it on the extra copy of the paper [7 marks].

³ וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתֹו אֱלֹהִים לֵאמֹר: ⁴ אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אֵתְךָ וְהִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם: ⁵ וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אֲב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ: ⁶ וְהִפְרַתִּי אֵתְךָ בְּמֵאד מֵאֵד וְנִתְּתִיךָ לְגּוֹיִם וּמַלְכִּים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: ⁷ וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לְבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ:

(Genesis 17:3–7)

3 Translate the following **unseen** passage into pointed **Biblical Hebrew** [15 marks].

¹ Now Abraham was old, well advanced in years; and the LORD had blessed Abraham in all things. ² Abraham said to his servant, the oldest of his house, who had charge of all that he had, "Put your hand under my thigh ³ and I will make you swear by the LORD, the God of heaven and earth, that you will not get a wife for my son from the daughters of the Canaanites, among whom I live, ⁴ but will go to my country and to my kindred and get a wife for my son Isaac." ⁵ The servant said to him, "Perhaps the woman may not be willing to follow me to this land."

(Genesis 24:1–5a, NRSV)

4 Write a linguistic commentary in **English** on the following **unseen** passage [15 marks].

³⁰ וַיֵּדֶר יִפְתָּח גִּדְּרָה לַיהוָה וַיֹּאמֶר אִם־נָתַן תִּתֶּן אֶת־בְּנִי עִמּוֹן בִּידִי: ³¹ וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתִּי בֵּיתִי לְקִרְאָתִי בְּשׁוּבִי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עִמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה וְהַעֲלִיתָהּ עִוְלָה: ³² וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי עִמּוֹן לְהִלָּחֵם בָּם וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדוֹ: ³³ וַיֵּבֶם מֵעֲרוּעָרָה וְעַד־בּוֹאֲדָן מִנֵּיט עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אֲבֵל כְּרָמִים מִכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּכְנְעוּ בְנֵי עִמּוֹן מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: ³⁴ וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמַּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהָיָה בָתוֹ יֹצֵאת לְקִרְאָתוֹ בְּתַפִּים וּבְמַחְלוֹת וְרַק הָיָה יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֶן אוֹרְבַת: ³⁵ וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֵהָה בְּתִלִּי הַכְרַעַת הַכְרַעְתִּנִּי וְאַתָּה הָיִיתָ בְּעֵבְרִי וְאַנְכִּי פָצִיתִי־פִי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוֹכַל לָשׁוּב: ³⁶ וַתֹּאמֶר אֵלָיו אָבִי פָצִיתָה אֶת־פִּיךָ אֶל־יְהוָה עָשָׂה לִּי כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּיךָ אַחֲרַי אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ יְהוָה נִקְמוֹת מֵאִיְבֶיךָ מִבְּנֵי עִמּוֹן:

(Judges 11:30–36)

(TURN OVER)

6 Translate the following **seen** passage into **English** and comment as requested below [10 marks for translation, 10 marks for comments].

12 וַיֵּרֶץ אִישׁ-בְּנִימָן

מִהַמְעֶרְכָּה וַיָּבֹא שָׁלָה בַיּוֹם הַהוּא וּמַדְיּוֹ קָרְעִים וְאֲדָמָה עַל-
 13 רֹאשׁוֹ: 13 וַיָּבֹאוּ וְהִנֵּה עָלָי יֹשֵׁב עַל-הַכִּסֵּא^a יָד^b דֶּרֶךְ מִצָּפָה כִּי-הָיָה
 לְבֹן חֹדֶר עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא לְהַגִּיד בְּעִיר וַתִּזְעַק כָּל-
 14 הָעִיר: 14 וַיִּשְׁמָע עָלָי אֶת-קוֹל הַצֹּעֲקָה וַיֹּאמֶר מָה קוֹל הַהֶמּוֹן הַזֶּה
 15 וְהָאִישׁ מָחָר וַיָּבֹא וַיֵּגֵד לְעָלָי: 15 וְעָלָי בֶן-תַּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו^a
 16 קָמָה^b וְלֹא יָכֹל^c לָרְאוֹתִי: 16 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל-עָלָי^a אֲנֹכִי הִבָּא מִן-
 הַמְעֶרְכָּה^b וְאַנִּי מִן-הַמְעֶרְכָּה נִסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מָה-הָיָה תְּדַבֵּר
 17 בְּנִי: 17 וַיַּעַן הַמְּבַשֵּׁר וַיֹּאמֶר נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנַי^a פְּלִשְׁתִּים וְגַם מִגִּפְהֵם
 נִדְּוָה הִיטָה בָּעָם וְגַם-שְׁנֵי בָנָיָהּ מָתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס^b וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים
 18 נִלְקָחָה: 18 וַיְהִי כִּהְפִינּוּ^a אֶת-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל-
 הַכִּסֵּא אַחֲרָנִית^b בְּעֶד^c יָד^b הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֶר מִפְּרֻקָתוֹ וַיָּמָת כִּי-זָקֵן
 הָאִישׁ וְכִבְדֹּר וְהוּא שָׁפֹט אֶת-יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה:

⁶Mm 592. ⁷Mm 3174. ⁸Mm 1553. ⁹Mm 1315. ¹⁰Ex 20,20. ¹¹Mp sub loco. ¹²Mm 1773. ¹³Mm 1551. ¹⁴Mm 1704. ¹⁵Mm 1705. ¹⁶Mm 1552. ¹⁷Mm 911.

|| 13^a §115 + suam || ^b mlt
 Mss ut Q cf §115§2; V contra (viam aspectans) cf §115 et 18^{b-b} || 15^a nonn Mss
 וְנו (Ms^Q עֵינָיו) || ^b Q^{Or} קָמוּ cf §115 §2 et 1 R 14,4 || ^c pc Mss יוֹכַל || ^d §
 §115 + mlt vb || 16^{a-a} §115 alit cf 14 || ^b § παρεμβολῆς, §115 castris || 17^a nonn
 Mss Mišna Soṭa 8,6 citt מפני cf §115§2-edd || ^{b-b} > §-OMss §115 || 18^a nonn Mss
 citt בה' cf §2^{ed} princ || ^{b-b} cit יד על § ἐχόμενος (-a), §115 contra, § 'l jd, § 'l kjbš 'wrh
 cf 13^b, §93.94 || ^c §-Mss §93.94 20

(1 Samuel 4:12–18)

Comment on the following:

- (i) וַיֵּרֶץ דֶּרֶךְ מִצָּפָה (v 13);
- (ii) וְעֵינָיו קָמָה (v. 15); and
- (iii) בְּעֶד יָד הַשַּׁעַר (v. 18).

(TURN OVER)

SECTION B (Modern Hebrew)

1 Translate the following **unseen Modern Hebrew** passage into **English**, and answer the questions in **Hebrew** below [10 marks for translation, 5 marks for the questions].

חינוך פוליטי בבתי הספר

בזמן הבחירות בישראל הסיסמאות של המפלגות השונות חודרות גם אל תוך מוסדות החינוך. מחקרים שנערכו בתחום החינוך הראו שבית הספר משמש עבור הילדים והצעירים כ"סוכן חברות משמעותי". כלומר, תוכני הקורסים אשר נלמדים בבית הספר משפיעים על תפיסותיהם הפוליטיות והתרבותיות. לכן, נשאלת השאלה האם יש מקום להכניס פוליטיקה לבית הספר והאם מורים רשאים, בתור מחנכים, להציג את דעותיהם הפוליטיות בפני תלמידיהם?

בתי המשפט בישראל עסקו מספר פעמים בקשר שבין הוראה ופוליטיקה. כבר בשנות ה-50 שופט בית המשפט העליון טען כי "יש להפריד בין הפוליטיקה והחינוך". בשנת 1953 נחקק חוק שאוסר על מורה לנהל תעמולה לטובת ארגון פוליטי. כעבור שנתיים, בשנת 1955, בית המשפט אישר את פיטוריה של מורה בעלת דעות קומוניסטיות אשר עשתה תעמולה פוליטית בבית הספר.

עם זאת, כאשר בית המשפט בחן את פיטוריו של מנהל בית ספר אשר פרסם עצומה פוליטית בחדר המורים, שופט אחד כתב ש"מורים הם גם אזרחים", ולכן החוק אוסר רק פעילות פוליטית שנעשית מול תלמידים.

Adapted from *Brandeis Modern Hebrew: Intermediate to Advanced*, 351–52

א מה הבעיה אם מורה בבית ספר מביעה את דעותיו/ה הפוליטיות בפני התלמידים?

ב לפי בתי המשפט, מה מותר למורה ומה אסור לו/ה בעניין הבעת דעות פוליטיות?

ג הסבירו אם אתם מסכימים עם אותה ההפרדה.

2 Write a **summary** in **Modern Hebrew** of the following **unseen** passage. The summary should not exceed **120 words** [15 marks].

אני, אתה ואתא

בית החרושת "אתא" נוסד ב-1934 על ידי משפחת מולר. בסוף שנות ה-30 אתא היה מפעל הטקסטיל הגדול ביותר בארץ. בגדי אתא נלבשו לא רק בשעות העבודה אלא גם בשעות הפנאי, בכל הזדמנויות ומקום על ידי בני-נוער וכלל הציבור. הסופר מנחם תלמי כתב בעיתון מעריב ב-1983: "אתא בשבילנו, ילדי שנות ה-30 וה-40, היה קטע בלתי נפרד מתמונת ארץ-ישראל של אותם הימים. אתא בשבילנו זה מכנסי חאקי, זה חולצות שמתגאים בהן בשבתות, וזה גם בגדי עבודה גסים..."

תוך זמן קצר בגדי אתא נהפכו לסמל של "התחדשות העם בארצו". בספרה "חלופות העתים, מאה שנות אופנה בארץ ישראל" (1996), טוענת המחברת, אילה רז, שבגדי החאקי חוללו בארץ מהפכה חברתית. הם טשטשו את ההבדלים בין המעמדות, כי חאקי לא היה רק צבע, אלא גם תפישת עולם שמבטאת פשטות וחסכנות, יחד עם גאווה לאומית ונכונות לעמוד במבצעים צבאיים.

בן גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, היה מודל לרבים אחרים בעת שלבש מכנסי חאקי וחולצה תואמת מתוצרת אתא.

בתקופת מלחמת העולם השנייה החברה סיפקה מדים לכוחות הצבאיים שהיו בארץ וגם ייצאה בגדים לכל המזרח התיכון.

אלא שבסוף שנות ה-50, בעקבות שינויים בהרגלי הצריכה של הציבור הישראלי, שהחל לחפש מוצרים אופנתיים יותר, נקלע המפעל לקשיים כלכליים.

עם מותו של הנס מולר בשנת 1961 ניסו הבעלים החדשים לאמץ שיטות שיווק עדכניות יותר. בסוף שנות ה-60 הם החלו לעשות את המעבר לאופנה, כשהבינו שתקופת החלוציות בארץ תמה. קולקציות ההלבשה שייצרו היו רחבות הרבה יותר, וקרובות יותר ברוחן לאופנה העולמית. אלא שאז אתא איבד מהונו וכוחו הסימבולי, ותוצרת המפעל קסמה בעיקר לקהל בוגר שהיה רגיל אליו. בשנת 1985 המפעל נתקל בקשיים ולאחר שהמאבק להציל אותו נכשל הוא נאלץ להיסגר.

"סגירתו של אתא הכאיבה לכל הציבור, מאחר שזה היה אובדן של סמל לאומי מרכזי שהיעלמותו ציינה את סופו של פרק מיוחד בתולדות המדינה הציונית. אתא היה הרבה מעל לבגדים ומעל לכלכלה.

Adapted from *Brandeis Modern Hebrew: Intermediate to Advanced*, 332–34

(TURN OVER)

3 Write a composition of **200 words** in **Modern Hebrew** on **one** of the three topics given below [15 marks].

א בשיר של אריק איינשטיין ומיקי גבריאלוב כתוב "אני ואתה נשנה את העולם". הייתכן? הסבירו את דעתכם.

ב האם כדאי להציג פסל של היטלר במוזאון השעווה בברלין? נמקו.

ג "אדם שמאושר באמת זה אדם שמאושר בכל מקום ובכל זמן". האם אתם מסכימים? הסבירו.

4 **Translate** the following **seen** text into **English** and **answer** the questions below [8 marks for translation and 7 marks for the questions].

תל אביב או ירושלים?

בלוג:

אני תל אביבית מבחירה:

תמיד חלמתי על היום שבו אוכל לשכור דירה ולעבור לגור בעיר החביבה עליי: תל אביב. תמיד רציתי להתרחק כמה שאפשר מעיר השינה הפרברית והעייפה בה נולדתי ובה גדלתי. מגיל צעיר חסכתי פרוטה לפרוטה בעבודות הכי קשות שאפשר לתאר רק כדי לחיות בעיר הזאת שמוכנה לקבל כל מיני צורות חיים, ושמייצרת וצורכת תרבות מכל מיני סוגים, ושפעילה מסביב לשעון.

תגובה:

ואני ירושלמית מבחירה....

אני אוהבת אותה לא רק בגלל שהיא הבית, ולא רק בגלל זיכרונות הילדות היפים שלי.

אולי בגלל החומוס של "פינתי", המנגלים ב"גן סאקר", הלילות הקרים, האקורדיוניסט מהמדרחוב, הריחות של שוק מחנה יהודה, הסליחות בכותל ואצטדיון טדי הרוחח בצהוב-שחור בכל פעם שבית"ר ירושלים מנצחת! בתל אביב חיים; בירושלים מבינים למה כדאי לחיות.

עיר שראתה שני בתי-מקדש, עשרות מלכים, שלושה מסעות צלב, ואינספור מלחמות ולמרות הכול המשיכה לחיות היא עיר שכנראה לא יודעת למות.

Adapted from *Brandeis Modern Hebrew: Intermediate to Advanced*, 76

- א מדוע כותבת הבלוג הראשון אוהבת לגור בתל אביב?
- ב לדעת כותבת התגובה, במה מיוחדים החיים בירושלים?
- ג איזו עיר עדיפה בעיניכם? נמקו.

5 Translate the following **seen** passage into **English** and comment as requested below [7 marks for translation, 8 marks for comments].

1.
לא האמינו כל היהודים יושבי ב. הקרובה לפראג כי שרה בת הרב דיברה ותקם דבריה, ומי זה יאמין לה בראותו את עיניה המפיקות חן, עלומים, תום ושלוש, כי תבחר למאוס בכל תענוגי החיים, לשבת אלמנה שוממה בביתה באין איש, בלי שמחה וחמדת החיים? אמנם רבה השמחה במעונה חמש שנים, אמנם לא רבים ראו נחת מכוס החיים בכל ימי חייהם כאשר רוותה היא נחת וששון בראותה את אישה בחיר אביה ובחיר ליבה, אחרי כי בחור מעם היה ורב גבורתו בתורה, עיר לעיר הביעה וגם מעל לגבול ארץ בהמן (בוהמיה) נזכר שמו לתהילה.

2.
איך שהעולם נהיה לבן והרחובות התמלאו באנשים והיו מדרכות וסלילו כבישים במקום אפר וחול. וראינו מכוניות ובקושי בעלי חיים. ונשים בהירות פסעו במכנסי שורט וגברים אכלו בעמידה ושקיות מפלסטיק נזרקו או התעופפו במקום חול והיה ריח דלק במקום רעש זבובים. והבית היה באוויר והשכונה היתה יותר מבניין אחד ובאו ופזרו בשלטים את הרוכלים ואספו את השוק והקיפו אותו בגדר רשת והוסיפו אבנים וחלונות זכוכית והבריכו אותו בשיש ואספו את החום והכניסו אותו פנימה יחד עם האוכל לתוך מזגן מקרר ולאט לאט הגשמים פסקו והיה הרבה אוכל וסידרו מלא מקומות חניה וקראו למקום סופר...

Peretz Smolenskin, "Yilelat haruach" (*Proyekt Ben Yehuda*, http://benyehuda.org/smolenskin/yilelat_haruach.html) and Dalia Bitolin-Sherman, "Ech sheha'olam nihya lavan" (Tel-Aviv: Kineret, 2014), p. 9

Q: Compare and contrast these two passages, the first from the 1870s, the second from 2014. What are some of the linguistic and literary differences between them and how do these differences exemplify the history of Modern Hebrew in the last 150 or so years?

END OF PAPER